

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, психології та педагогіки
Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ЛІДЕРСТВО В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 053 «Психологія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Клінічна психологія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс: 2

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
психології та педагогіки

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“30” серпня 2024 року № 1

Голова

(підпис) проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

проф. Мирошніченко М.С.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидат філологічних наук, професор.
2. Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. пед. наук, доцентка
3. Шейко Анастасія Олександрівна, викладачка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. психол. наук,

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Лідерство в освітній діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Клінічна психологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія».

Опис освітнього компонента (анотація). Ефективна комунікація — одна з ключових складових професійної компетентності Сучасне освітнє середовище вимагає від фахівців здатності приймати відповідальні рішення, ініціювати зміни, об'єднувати команду навколо цінностей та ідей, формувати бачення й підтримувати розвиток інституцій. Освітній компонент «Лідерство в освітній діяльності» спрямований на формування у здобувачів здатності до самостійного, етичного та інноваційного управління освітніми процесами у вищій школі, що базується на критичному мисленні, комунікаційних навичках та стратегічному підході.

Особлива увага в курсі приділяється розвитку лідерських якостей, необхідних для викладачів, науковців та організаторів освіти: вмінню формувати спільні цілі, організовувати ефективну командну взаємодію, приймати рішення в умовах невизначеності, впливати на освітню політику та просувати ідеї академічної доброчесності.

Актуальність компонента зумовлена потребою в підготовці педагогів-лідерів, здатних працювати у динамічному глобалізованому середовищі, відповідати на суспільні виклики та сприяти трансформації вищої освіти України у відповідності до європейських і світових практик. Курс орієнтований на розвиток лідерського потенціалу як ресурсу для побудови інституційної культури якості, просування змін та формування ціннісно орієнтованого освітнього простору.

Освітній компонент має міждисциплінарний характер, інтегрує підходи педагогіки, менеджменту, психології та соціології, що дозволяє здобувачам усвідомити лідерство не як формальний статус, а як процес постійного впливу, служіння і розвитку спільнот у сфері вищої освіти.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є формування лідерського потенціалу здобувачів вищої освіти, оволодіння концепціями, теоріями та моделями лідерства в освітньому середовищі, розвиток навичок прийняття рішень, організації командної взаємодії, стратегічного бачення та впливу, вивчення етики освітнього лідерства, особливостей комунікації в освітніх інституціях, а також практичних підходів до реалізації лідерства в умовах змін і реформ.

Міжкомпонентні зв'язки: психоосвіта та педагогіка дорослих

Пререквізити: психоосвіта та педагогіка дорослих.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є створення умов для формування лідерських якостей здобувачів у контексті їх професійної участі в освітньому процесі, наукових проєктах і міждисциплінарній співпраці. Курс передбачає ознайомлення з сучасними підходами до лідерства, аналіз практичних моделей впливу, розвиток здатності до ініціативної взаємодії, а також усвідомлення ролі психолога як агента позитивних змін в освітньому середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів уявлення про лідерство як процес міжособистісної взаємодії у професійній та освітньо-просвітницькій діяльності психолога; аналіз моделей і стилів лідерства в гуманітарних професіях; розвиток навичок організації групової взаємодії, управління конфліктами та підтримки психологічної безпеки в команді; засвоєння стратегій ефективної комунікації та впливу без маніпуляцій; критичне осмислення гендерних, етичних і культурних аспектів лідерства; стимулювання готовності до інновацій, професійного розвитку та активної участі у формуванні культури психічного здоров'я через просвітницьку роботу.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральні:

здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальні:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК15. Здатність співпрацювати з профільними фахівцями в сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, охорони правопорядку та іншими.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації); робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка); конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи); тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги); лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки:	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: лекції – 20 практичні – 30, самостійної роботи здобувача – 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Психологічні засади лідерства у сфері допоміжних професій.	2	Вступна лекція
2	Особистісні ресурси та етичні орієнтири професійного лідера.	2	Ознайомча лекція
3	Типологія стилів лідерства.	2	Лекція-інформація
4	Психологічна безпека як критерій ефективності лідерської взаємодії.	2	Лекція-брифінг
5	Конфліктологічні аспекти та профілактика деструктивних процесів у лідерстві.	2	Лекція-бесіда
6	Лідерство у просвітницькій та психоедукаційній діяльності психолога.	2	Ознайомча лекція

7	Командна взаємодія та лідерство у мультидисциплінарному середовищі.	2	Лекція-інформація
8	Професійна публічність і самопрезентація як чинники лідерської ролі.	2	Лекція-брифінг
9	Лідерство як механізм ініціювання та впровадження змін у сфері психічного здоров'я.	2	Ознайомча лекція
10	Методи розвитку лідерського потенціалу психолога.	2	Лекція-інформація
Усього годин		20	

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Психологічні засади лідерства у сфері допоміжних професій.	2	презентація	усне опитування
2	Діагностика стилів впливу та характеристик лідерської взаємодії.	2	кейс-метод	стендова доповідь
3	Особистісні ресурси та етичні орієнтири професійного лідера.	2	ділова гра	підготувати виступ
4	Аналіз етичної позиції лідера у професійно-психологічному контексті.	2	презентація	письмове опитування
5	Типологія стилів лідерства.	1	презентація метод проєктів	письмове опитування
6	Конструювання психологічного портрета фахівця з лідерськими якостями.	1	Бесіда, робота в парах	дискусія
7	Психологічна безпека як критерій ефективності лідерської взаємодії.	1	кейс-метод	підготувати виступ

8	Формування умов психологічної безпеки в груповій динаміці.	1	Бесіда, робота в парах	письмове опитування
9	Конфліктологічні аспекти та профілактика деструктивних процесів у лідерстві.	2	презентація	стендова доповідь
10	Моделювання лідерських стратегій у конфліктних міжособистісних ситуаціях.	2	метод проєктів	усне опитування
11	Лідерство у просвітницькій та психоедукаційній діяльності психолога.	2	Бесіда, робота в парах	письмове опитування
12	Проектування освітньо-просвітницьких форматів у діяльності психолога.	2	кейс-метод	дискусія
13	Командна взаємодія та лідерство у мультидисциплінарному середовищі.	1	презентація	усне опитування
14	Організація ефективної взаємодії в мультидисциплінарній команді.	1	ділова гра	письмове опитування
15	Професійна публічність і самопрезентація як чинники лідерської ролі.	2	метод проєктів	усне опитування
16	Розвиток навичок самопрезентації в умовах професійної публічності.	2	Бесіда, робота в парах	усне опитування
17	Лідерство як механізм ініціювання та впровадження змін у сфері психічного здоров'я.	1	презентація	письмове опитування
18	Побудова стратегії впровадження змін у	1	ділова гра	дискусія

	сфері психічного здоров'я.			
19	Методи розвитку лідерського потенціалу психолога.	1	кейс-метод	письмове опитування
20	Розроблення індивідуальної програми розвитку лідерських компетентностей.	1	метод проєктів	усне опитування
	Усього годин	30		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Психологічні засади лідерства у сфері допоміжних професій.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка словника основних понять	Поточний
2	Діагностика стилів впливу та характеристик лідерської взаємодії.	2	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, індивідуальні завдання.	Поточний
3	Особистісні ресурси та етичні орієнтири професійного лідера.	4	Створення мультимедійної презентації	Поточний
4	Аналіз етичної позиції лідера у професійно-психологічному контексті.	2	Складання опорного конспекту або схеми-конспекту,	Поточний

			анотацій. Написати есе.	
5	Типологія стилів лідерства.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка наукового проєкту	Поточний
6	Конструювання психологічного портрета фахівця з лідерськими якостями.	2	Підготувати виступ- презентацію (тема за вибором).	Поточний
7	Психологічна безпека як критерій ефективності лідерської взаємодії.	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, розробка тестових завдань різної форми	Поточний
8	Формування умов психологічної безпеки в груповій динаміці.	2	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, створення мультимедійної презентації	Поточний
9	Конфліктологічні аспекти та профілактика деструктивних процесів у лідерстві.	4	Складання опорного конспекту або схеми- конспекту, анотацій. Написати есе.	Поточний

10	Моделювання лідерських стратегій у конфліктних міжособистісних ситуаціях.	2	Підготувати виступ-презентацію (тема за вибором).	Поточний
11	Лідерство у просвітницькій та психоедукаційній діяльності психолога.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка словника основних понять	Поточний
12	Проектування освітньо-просвітницьких форматів у діяльності психолога.	4	Підготувати виступ-презентацію (тема за вибором).	Поточний
13	Командна взаємодія та лідерство у мультидисциплінарному середовищі.	4	Складання опорного конспекту або схеми-конспекту, анотацій.	Поточний
14	Організація ефективної взаємодії в мультидисциплінарній команді.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка наукового проєкту	Поточний
15	Професійна публічність і самопрезентація як чинники лідерської ролі.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану	Поточний

			відповідей на питання теми, підготовка словника основних понять	
16	Розвиток навичок самопрезентації в умовах професійної публічності.	4	Складання опорного конспекту або схеми-конспекту, анотацій. Написати есе.	Поточний
17	Лідерство як механізм ініціювання та впровадження змін у сфері психічного здоров'я.	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, розробка тестових завдань різної форми	Поточний
18	Побудова стратегії впровадження змін у сфері психічного здоров'я.	4	Підготувати виступ-презентацію (тема за вибором).	Поточний
19	Методи розвитку лідерського потенціалу психолога.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка наукового проєкту	Поточний
20	Розроблення індивідуальної програми розвитку лідерських компетентностей.	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на	Підсумковий

			питання теми, підготовка словника основних понять	
	Усього годин	70		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні компонента застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу компонента, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з освітнього компонента є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається навчальною програмою компонента.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності вивчення освітнього компонента є залік.

Поточна навчальна діяльність здобувачів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами кожної теми освітнього компонента та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення освітнього компонента (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для освітнього компонента, або його частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з освітнього компонента.

Оцінка з освітнього компонента, розділи якого вивчалися на різних кафедрах, після завершення його вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи освітнього компонента, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

Залік для освітнього компонента – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння всіх тем освітнього компонента. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		

4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

3.2. Питання до заліку:

1. Визначення лідерства.
2. Сучасні вимоги до лідерства.
3. Співвідношення управління та лідерства.
4. Класифікація функцій лідерства.
5. Гендерний підхід до стилів лідерства.
6. Значення комунікації для лідерства.
7. Лідер як майстер комунікацій.
8. Методики протидії стресам.
9. Моделі ведення переговорів.
10. Розбіжності між поняттями лідер і керівник.
11. Стили лідерства за К. Левіним.
12. Типи команд.
13. Вади команд і причини їх виникнення.
14. Сутність команди.
15. Типи конфліктів.
16. Стратегії врегулювання конфліктів.
17. Сутність емоційного інтелекту.
18. Роль лідера в управлінні організаційною культурою.
19. Роль лідера в управлінні комунікаціями.
20. Основні характеристики спілкування лідера.
21. Бесіда як функціональна форма спілкування лідера.
22. Методика організації ефективної бесіди.
23. Стили лідерства за Голманом, Бояцисом і Маккі.
24. Базові та допоміжні якості лідера.
25. Сутність ефективної комунікації.
26. Асертивна поведінка як характеристика сучасного лідера.
27. Нарощування лідерського потенціалу.
28. Психологічні передумови лідерської поведінки в гуманітарних професіях.
29. Вплив професійної ідентичності на формування стилю лідерства.
30. Етичні обмеження у реалізації лідерських функцій.
31. Особливості лідерства в роботі клінічного психолога.
32. Психологічна безпека як умова ефективної взаємодії в групі.
33. Принципи побудови безпечного простору у фасилітованій взаємодії.
34. Основні бар'єри на шляху реалізації лідерського потенціалу.
35. Ознаки професійного вигорання у психолога, що виконує лідерські функції.
36. Роль лідера у проведенні психоедукаційних заходів.

37. Вимоги до самопрезентації фахівця у публічному професійному просторі.
38. Етапи підготовки до публічного виступу.
39. Механізми роботи з опорою у команді під час реалізації змін.
40. Комунікативні ролі лідера у міждисциплінарній взаємодії.
41. Особливості формування команди у сфері психічного здоров'я.
42. Основні завдання лідера в кризовій ситуації.
43. Форми прояву деструктивного лідерства.
44. Профілактика лідерської гіперконтролюючої поведінки.
45. Самоменеджмент як основа відповідального лідерства.
46. Стратегії розвитку власного лідерського потенціалу.
47. Принципи фасилітації у взаємодії з професійною аудиторією.
48. Діагностика стилів лідерства в індивідуальній і груповій поведінці.
49. Прийоми підвищення ефективності командної взаємодії.
50. Роль рефлексії у формуванні лідерської позиції.

3.3. Контрольні питання

1. У чому полягає відмінність між лідером і керівником?
2. Які сучасні вимоги ставляться до лідера в професійному середовищі?
3. Назвіть основні стилі лідерства за К. Левінім та їх характеристики.
4. Що таке емоційний інтелект і яку роль він відіграє у лідерстві?
5. Які існують стратегії врегулювання конфліктів у команді?
6. Поясніть гендерний підхід до лідерства та його вплив на стиль управління.
7. Які базові та допоміжні якості має мати ефективний лідер?
8. Визначте сутність ефективної комунікації у лідерській діяльності.
9. У чому полягає роль лідера у формуванні та підтримці організаційної культури?
10. Як лідер може впливати на комунікацію в команді?
11. Які бар'єри можуть заважати реалізації лідерського потенціалу?
12. У чому полягає сутність асертивної поведінки лідера?
13. Назвіть особливості лідерства в роботі клінічного психолога.
14. Якими є функції бесіди як форми комунікації лідера?
15. Які моделі ведення переговорів використовуються у лідерстві?
16. Які існують ознаки професійного вигорання у лідера?
17. Які психологічні передумови лідерської поведінки характерні для гуманітарних професій?
18. Яка роль самоменеджменту у формуванні відповідального лідера?
19. Які завдання виконує лідер у кризовій ситуації?
20. Поясніть значення рефлексії для розвитку лідерської позиції.

3.4. Індивідуальні завдання Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел).

Кількість балів за індивідуальні завдання – 8.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компонента, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до засвоєння освітнього компонента

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/-ок очікується зацікавленість участю в міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність у академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. Київ : КПІ, 2021. 194 с.
2. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.

3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Лідер в освіті» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання / Уклад.: О. Г. Коркішко, А. В. Коркішко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 114 с.
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н. В. Основи лідерства : електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ, 2020. 232 с.
5. Пащенко С. Ю., Сербін О. О., Стоян С. П. Креативне лідерство: посібник. Київ: «ЛіраК», 2020. 100 с.
6. Сучасні стратегії лідерства: міжнародний аспект : навч. посіб. [Електронний ресурс] / С. О. Федулова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 80 с.

Допоміжна

1. Боришкевич І. І., Якубів В. М., Романюк Х. Р. Використання теорій мотивації людської діяльності у сфері державної служби. *Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління*. 2022. № 1 (61). С. 12-18.
2. Бунік В. Свідоме лідерство: характеристика та етапи становлення. *Академія гостинності*. 2020. № 6. С. 60–65.
3. Іцхак Адізес Стилі хорошого і поганого менеджменту : книга. Київ : Видавництво «Наш Формат», 2020. 224 с.
4. Каламан О.Б., Пурцхванідзе О.В. Трансформаційне лідерство: оптимальний стиль роботи команди в публічній сфері. *Інвестиції: практика та досвід. Рубрика: Державне управління*. 2021. № 1. С. 109-114.
5. Кожушко Л. Ф., Щербакова А. С. Лідерство як передумова ефективною системи менеджменту організації. *Вісник НУБГП. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 92. С. 85-95.
6. Койл Д. Культурний код. Секрети успішної взаємодії в команді. Наш формат. 2023. 208 с.
7. Мітлош А.В., Маляко В. О., Бажанюк В.С., Камишин В. В. Психологічні особливості лідерської обдарованості: концепції, діагностика, тренінги [Текст]: монографія. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2020. 290 с.
8. Тайм-менеджмент. 12 книжок в одній, що допоможуть підвищити продуктивність, зменшити стрес та досягати поставлених цілей більш ефективно/упор. ТОВ «Моноліт Бізз». Харків: Моноліт Бізз, 2024. 232 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Закон України «Про вищу освіту» — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт – <https://mon.gov.ua/>
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки – <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
4. Наукова бібліотека ХНМУ – <https://libr.knmu.edu.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка – <https://korolenko.kharkov.com>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf
4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf
5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf
6. Інклюзивна освіта: https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf
7. Академічна доброчесність: <https://knmu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>